

اجتماعات، مشکلات عمده مردم را بیشتر متوجه می‌شود. آقای طاهری گفته است قانونی که ما می‌نویسیم باید چهارچوبی برای آینده باشد به طوری که کسی نتواند در اصلش مداخله کند. وی قائل بود که تجمعات باید بر اساس اصل عدم مخل بودن به مبانی اسلام باشد و الا هر تجمعی بهانه به دولت می‌دهد که دخالت کند و یک اصل بی‌خاصیت می‌شود.

اصل مذکور در قانون اساسی گنجانده شد، ولی از آنجاکه محدودیتی برای تقنین وجود ندارد، در این زمینه لایحه تضمین آزادی اجتماعات و راهپیمایی‌ها تهیه شده است که فرایند تقنینی را طی می‌کند. با توجه به اینکه برای تصویب این قانون در اوائل انقلاب تاریخچه‌ای نسبی بیان شد، لازم است در بخش دوم به بیان بیشتر قیود موجود در این اصل و رابطه بین اصول ۲۷ و ۲۶ پردازیم و در نهایت برای این موضوع راهکاری عملی بیان کنیم.

قیود مربوط به اصل ۲۷ و ارتباط این اصل با اصل ۲۶

• برآمد؛ تحلیل هندسه حقوق اصل ۲۷ در نظم حقوق اساسی

بر اساس اصل ۲۷، حمایت فراگیر قانون اساسی از حقوق ملت در ابراز عقیده یک هندسه بدیع است؛ البته باید توجه داشت که به دلیل عمیق‌تر شدن مردم‌سالاری دینی به گسترش حقوق عمومی نیاز داریم. برای این منظور، لازم

است که به چند سؤال پاسخ داده شود:

۱. ضوابط اصل مذکور در قانون اساسی، که به عدم اخلال به مبانی اسلام مقید شده، با توجه به تعریف نشدن این قید چیست؟

۲. رعایت کردن این قید در کدام مرجع بیان شده است؟

۳. آیا در مقام تفسیر، مصادیق معینی از این قید مطرح است؟

۴. حل مناقشات تفسیری از این قید چگونه ممکن است؟

۵. آیا صرف وجود این قید به این معناست که سایر اصول نمی‌توانند اصل مذکور را محدود کنند و فقط قید مذکور حاکم است؟ از نظر ساحت اجرا پاسخ به این سؤال در سال‌های اخیر اهمیت یافته است؛ زیرا برخی نهاد‌های امنیتی به نحوه اجرای آن معترض بودند.

۶. نصوص قانونی، در خصوص چیستی مبانی اسلام نظراتی داشته‌اند و اکنون این سؤال مطرح است که آیا این نظرات مشروع است؟

ماده ۱۳ طرح تجمعات مسئولیت این قید را با استناداران می‌داند و اساساً لایحه مذکور در خصوص مرجع حل اختلافات نیز خودداری کرده و به حل اختلافات نپرداخته که این، ناقص است و عوارض جدی به همراه دارد.

• سوابق و نصوص قانونی و حقوقی در تبیین مفهوم قید «مخل به مبانی اسلام»

با توجه به اینکه تفسیر این قید در قانون نیامده، نظریه‌های متنوعی بیان شده است:

۱. نظریه مبانی اسلام به عنوان ضروری دین

طبق آنچه که در اسناد قانونی آمده، در سیاست فرهنگی جمهوری اسلامی، مبانی اسلام یعنی ضروری دین در عقاید، اخلاق، احکام و مانند این. برخی از مراجع هم به این مسئله اشاره کرده و گفته‌اند که منظور، مسائل ضروری دین است اعم از اصول دین و فروع آن، و اخلال هم یعنی هر کاری که سبب تضعیف اسلام شود.